

Veelgestelde vragen Windmolenpark Hartelbrug II

DCMR ontving in vier jaar tijd ruim 6.000 klachten over windmolenpark Hartelbrug II in het Botlekgebied. In dit document verzamelen we de meestgestelde vragen.

Geluidsnormen

Wat is de wettelijke geluidsnorm bij windmolens?

De geluidsnorm voor windmolens is vastgesteld op 47 L_{den} . De bepaling van L_{den} kan echter niet op één moment worden vastgesteld, dit gebeurt per jaar. De geluidsniveaus van de verschillende etmaalperioden (dag, avond en nacht) worden samengevoegd tot één getal. Alle getallen over een jaar vormen een gemiddelde, dit mag niet hoger uitkomen dan 47 L_{den} .

Maatwerkvoorschrift

Waarom adviseerden jullie in de nacht een strengere geluidsnorm in het gebied van windmolenpark Hartelbrug II?

Het windmolenpark staat in een gebied met een hoge geluidsbelasting. Dat komt door de industrie, de havenspoorlijn en het wegverkeer op de N218. Wanneer de wind uit het zuidwesten komt, valt dit geluid grotendeels weg. Daarom adviseerden wij de gemeente Rotterdam om voor de windmolens in de nachtperiode een strengere norm op te leggen. Dat hield in: bij zuidwestelijke wind, tussen 23.00 en 7.00 uur, werden de windmolens zo ingesteld dat ze minder geluid maakten.

Wat is er met het maatwerkvoorschrift gebeurd?

In juni 2017 vernietigde de Raad van State deze strengere geluidsnormen. Nu gelden zowel overdag als in de nacht dezelfde geluidsnormen.

Betekent de vernietiging van het maatwerkvoorschrift dat de molens voortaan elke nacht voluit draaien?

XL Wind vond het voorschrift te complex en niet werkbaar in de praktijk. Omdat de gemeente Rotterdam een goede nachtrust voor bewoners belangrijk vindt, is de gemeente met XL Wind een 'Letter of intent' overeengekomen. In deze overeenkomst verbindt XL Wind zich aan de afspraak dat het maximale geluidniveau, zoals dat gold ten tijde van de maatwerkvoorschriften, gehanteerd blijft.

Hoe wordt dat vormgegeven?

Er is nog een extra afspraak gemaakt. Er is afgesproken dat het draairegime van windturbines 3 en 6, die dichtbij de dorpskernen van Geervliet en Heenvliet staan, in de nachtelijke uren verder kan worden terug geregeld. Daarmee is minder geluidshinder te verwachten voor bewoners. Als tegemoetkoming naar XL Wind kunnen windturbines 1 en 4, die verder weg van de dorpskernen zijn gelegen, iets meer energie opwekken in de nachtelijke uren. De norm zoals oorspronkelijk in het maatwerkvoorschrift opgenomen blijft gehanteerd. Wij monitoren de komende maanden deze aanpassingen.

Geluidsoverlast

Neemt het geluid van de industrie uit het Botlekgebied toe als de windmolens draaien?

Nee, het geluid van de industrie neemt niet toe door de windmolens. Wel kan het anders klinken.

Welke rol speelt wind bij geluidsoverlast van windmolens?

Bij weinig wind ter hoogte van de windmolens (de 'ashoogte') draaien de molens langzaam. Dan zal er weinig geluidsoverlast op leefhoogte zijn. Bij een zeer sterke wind, overstemt het geluid van de wind het geluid van de windmolens. De meeste overlast wordt ondervonden bij een wind van 8 tot 10 m/s

(windkracht 5). Daarnaast kan er ook geluidsoverlast ervaren worden wanneer er veel wind is op ashoogte en weinig wind op leefhoogte.

Hoe kan het geluidsniveau acceptabel zijn, terwijl ik 's nachts wakker lig en in de zomer niet meer fatsoenlijk in mijn tuin kan zitten?

Wij hebben de taak de wet toe te passen. De wet staat altijd enige mate van overlast toe. Bij het bepalen van wat acceptabel is, moeten wij hier rekening mee houden. Uit onze metingen blijkt dat de geluidsniveaus van deze windturbines binnen de normen vallen.

Wat is er bekend over geluidsoverlast én gezondheid?

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) concludeert in het rapport [Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden](#) dat er onvoldoende data beschikbaar is om een relatie tussen windturbines en gezondheidsklachten te kunnen bepalen.

Waarom verschilt het geluid per windmolen?

Hoe het geluid klinkt is afhankelijk van de positie van de windmolen t.o.v. de wind. Het geluid kan daardoor verschillen. Het aantal decibellen verschilt meestal weinig.

Wat doet XL Wind aan de geluidsoverlast?

XL Wind heeft in samenspraak met de fabrikant Enercon in 2016 en 2017 geluidreducerende maatregelen getroffen. Er zijn aanpassingen aan de bladen gedaan en er zijn grote delen van de generatoren vervangen. Daarnaast is XL Wind met de Gemeente Rotterdam een 'Letter of intent' overeengekomen. In deze overeenkomst verbindt XL Wind zich aan de afspraak dat het maximale geluidsniveau, zoals dat gold ten tijde van de maatwerkvoorschriften, gehanteerd blijft.

Waar komt die bromtoon vandaan en wat wordt daaraan gedaan?

De windmolens veroorzaakten een soort bromtoon. Dit is geen gebruikelijk geluid bij windmolens en veroorzaakt veel klachten. Hoewel de geluidsnorm door de bromtoon niet werd overtreden, heeft DCMR XL Wind hierop aangesproken. XL Wind heeft in samenspraak met de fabrikant Enercon in 2016 en 2017 geluidreducerende maatregelen getroffen. Er zijn aanpassingen aan de bladen gedaan en er zijn grote delen van de generatoren vervangen.

Kan ik zelf iets doen om de geluidsoverlast te doen verminderen?

Geluidsisolerende maatregelen aan de woning hebben meestal een beperkte werking. We weten dat sommige bewoners rolluiken geplaatst hebben, maar dit heeft niet geleid tot een vermindering van de geluidsoverlast.

Geluidsmetingen

Hoe vaak voeren jullie een geluidsmeting uit?

Wij zien toe op naleving van de vergunning die XL Wind heeft door middel van handhaving, vanuit het belang van de omgeving. Geluidsmetingen zijn daar onderdeel van. Het aantal metingen dat wij op jaarbasis doen en wanneer, staat niet vast. Zodra wij aanleiding zien (bijv. een ander klachtenpatroon) zullen wij weer gaan meten.

Waarom voeren jullie geen geluidsmeting uit als ik er om vraag?

Een nauwkeurige geluidsmeting vraagt om de juiste omstandigheden en voorbereiding. Meten heeft alleen zin als er geen neerslag is, regen doorbreekt een juiste meting. Bovendien hebben wij niet 24/7 geluidsexperts aan het werk. Een geluidsmeting vergt dus voorbereiding en juiste omstandigheden, waardoor we niet op afroep kunnen komen meten.

Wanneer gaan jullie in de toekomst meten?

Wij adviseren de gemeente Rotterdam over de geluidsnormen en houden toezicht op het naleven van het Activiteitenbesluit. Door het doen van steekproefsgewijze geluidsmetingen geven wij uitvoering aan onze toezichtsrol. Het aantal metingen dat wij doen en wanneer, staat niet vast. Verder zullen wij meten zodra wij daar aanleiding toe zien (bijv. een ander klachtenpatroon). Uiteraard op het moment dat de omstandigheden geschikt zijn voor een meting.

Doen jullie meer metingen als er meer wind of klachten zijn?

Voor het uitvoeren van geluidscorollen worden, op basis van de weersvoorspellingen, door ons momenten geselecteerd waarop de meeste overlast wordt verwacht. Dit doen we dus op de momenten waarop er veel wind en klachten worden verwacht.

Kan ik zelf het geluid opmeten?

Er zijn talloze apps waarmee u zelf geluid kunt meten. Er is wel een nadeel: de data zijn niet nauwkeurig en daardoor onbruikbaar. De meting moet bijvoorbeeld onderscheid kunnen maken tussen het geluid van de windturbines en het overige geluid (bijvoorbeeld windruis).

Klachten

Waarom handhaven jullie niet?

Wanneer wij een klacht ontvangen, gaan we niet standaard ter plaatse kijken en meten. Bij de metingen die zijn uitgevoerd in februari 2015, juli 2015, november 2015 en september 2016, gedroeg het geluid zich conform het akoestisch rapport: het geluidsniveau bleef onder de norm. Als gevolg daarvan is geen handhaving mogelijk. Toen het maatwerkvoorschrift nog gold, is eenmaal de norm overschreden. Dat was in december 2014, toen zijn wij gaan handhaven.

Wat doen jullie met mijn klacht?

We doen verschillende dingen met klachten:

- In 2014 hielpen de klachten ons om een analyse te maken waar er hinder werd ervaren van het windmolenpark. Deze klachten bevestigden ons advies aan de gemeente Rotterdam om 's nachts een strengere geluidsnorm te hanteren, dit advies is gevolgd totdat de Raad van State het maatwerkvoorschrift vernietigde.
- We maken het aantal klachten openbaar in ons [dossier](#) en gaan hierover het gesprek aan met alle betrokkenen. De media gebruiken deze aantallen regelmatig in hun berichtgeving om de ervaren overlast in beeld te brengen.
- Door klachten signaleren we afwijkingen aan de windmolens. Die geven we door aan de exploitant.

Fijnstof

Is er meer fijnstof in ons dorp door de aanwezigheid van de windmolens?

Uit onderzoek naar vergelijkbare situaties blijkt dat dit niet het geval kan zijn.

Slagschaduw

Wanneer worden de windmolens stilgezet als ik last heb van slagschaduw?

De wieken van windmolens kunnen schaduw veroorzaken bij woningen. In de wet is hiervoor een norm opgenomen. Als er gemiddeld meer dan ongeveer 6 uur per jaar slagschaduw optreedt, moet een molen – bij slagschaduw - worden stilgezet. Er zijn rekenmodellen die berekenen wanneer slagschaduw optreedt en vermelden wanneer welke molen moet worden stilgezet.

Lichtschitteringen

Waarom kan ik last hebben van lichtschitteringen?

Het Activiteitenbesluit zegt dat windmolens voorzien moeten zijn van niet-reflecterende materialen. Dat is het geval bij deze windmolens; de verflaag is mat. Het kan omwonenden alsnog het gevoel geven dat er schitteringen te zien zijn.

Meer veelgestelde vragen leest u op de [website van XL Wind](#).